

उरुक्षय आमहीयवः। रक्षोहाऽग्निः। गायत्री।

अग्ने॒ हंसि॒ न्य॒त्रिणं॑ दी॒द्यन्मर्त्ये॑ष्वा। स्वे क्षये॑ शुचि॒व्रत॑ ॥ १०.११८.०१

अग्ने- पावक सर्वभूतहितक्रतो । शुचिव्रत- परिशुद्धव्रत । स्वे क्षये- स्वसदने । मर्त्येषु- मनुष्येषु ।
आ- आभिमुख्येन । दीद्यन्- ज्वलन् । अत्रिणम्- अदनशीलं सुखादिदुःखनिधनम् । नि- नितराम् ।
हंसि- नाशयसि ॥१॥

उत्तिष्ठसि॒ स्वाहुतो॑ घृतानि॒ प्रति॑ मोदसे। यत्त्वा॒ स्रुचः॑ स॒मस्थिर॑न् ॥ १०.११८.०२

यत्- यदा । त्वा- भवन्तम् । स्रुचः- भाजनानि रसोपलब्धिस्थानानि । अस्थिरन्- तस्थुः । स्वाहुतः-
सुष्ठु आहूतः सन् । उत्तिष्ठसि । घृतानि- हव्यानि । प्रति । मोदसे- हृष्यसि ॥२॥

स आहुतो॑ वि रोच॒तेऽग्निरी॒ळेन्यो॑ गिरा। स्रु॒चा प्रती॑कमज्यते ॥ १०.११८.०३

अग्निः- पावकः सर्वभूतहितक्रतुः । सः- असौ । आहुतः- आहूयमानः । वि- विशेषेण । रोचते-
प्रकाशते । गिरा- वाचा । ईळेन्यः- स्तुत्यः । स्रुचा- भाजनेन । प्रतीकम्- दीप्तिमद्बुद्धयम् । अज्यते-
सिच्यते ॥३॥

घृतेना॒ग्निः सम॑ज्यते मधु॒प्रतीक॑ आहुतः। रोच॑मानो वि॒भावसुः॑ ॥ १०.११८.०४

देवेभ्यः- देवतार्थम् । हव्यवाहन- हव्यवाहक । जरमा मधुप्रतीकः- मधुरः । आहुतः- आहूयमानः ।
रोचमानः- दीप्यमानः । विभावसुः- दीप्तिधनः । अग्निः- पावकः सर्वभूतहितक्रतुः । घृतेन-
पूतनवनीतेन पूज्यभावनया । समज्यते- संयक् सिच्यते ॥४॥

जर॑माणः समि॒ध्यसे॑ दे॒वेभ्यो॑ हव्यवाहन। तं त्वा॑ हवन्त॒ मर्त्याः॑ ॥ १०.११८.०५

जरमाणः- स्तुतः । समिध्यसे- सम्यक् दीप्यसे । तम्- अमुम् । त्वा- भवन्तम् । मर्त्याः- मनुष्याः ।
हवन्त- आह्वयन्ति ॥५॥

तं म॒र्ता अम॑र्त्यं घृतेना॒ग्निं संप॑र्यत। अदा॑भ्यं गृह॒पति॑म् ॥ १०.११८.०६

अदाभ्यम्- अहिंसनीयम् । गृहपतिम्- कुटुम्बपालकम् । तम्- अमुम् । अमर्त्य- देवम् । अग्निम् ।
मर्ताः- मर्त्याः । घृतेन- पूतनवनीतेन पूतभावनया । सपर्यत- परिचरन्ति ॥६॥

अदाभ्येन शोचिषाग्ने रक्षस्त्वं दह । गोपा ऋतस्य दीदिहि ॥ १०.११८.०७

अदाभ्येन- अहिंसनीयेन । शोचिषा- भासा । रक्षः- अधर्मशक्तीः । त्वम् । दह- भस्मीकुरु ।
ऋतस्य- धर्माख्यस्य सत्यस्य । गोपाः- पालकः सन् । दीदिहि- दीप्यस्व ॥७॥

स त्वमग्ने प्रतीकेन प्रत्योष यातुधान्यः । उरुक्षयेषु दीद्यत् ॥ १०.११८.०८

उरुक्षयेषु- विस्तृतसदनेषु । दीद्यत्- ज्वलन् । अग्ने- पावक सर्वभूतहितक्रतो । सः- तादृशः । त्वम् ।
प्रतीकेन- भासा । यातुधान्यः- हिंसाकरीः । प्रत्योष- दह ॥८॥

तं त्वा गीर्भिरुरुक्षया हव्यवाहं समीधिरे । यजिष्ठं मानुषे जने ॥ १०.११८.०९

तम्- तादृशम् । त्वा- भवन्तम् । गीर्भिः- वाग्भिः । उरुक्षयाः- विस्तृतनिवाससम्पन्नाः । हव्यवाहम्-
हव्यधारकम् । मानुषे जने- मनुष्यजनमध्ये । यजिष्ठम्- स्थितं पूज्यतमम् । समीधिरे-
सम्यगदीपयन् ॥९॥